

Sygn. akt II K 43/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2016r.

Sąd Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący SSR Tomasz Hoffman

Protokolant Magdalena Sikorska

po rozpoznaniu w okresie od 27.04.2015r. do 8.02.2016r. na rozprawie

sprawy W. J.

urodz. (...) w J. L.

syna A. i K. z d. K.

oskarżonego o to, że:

w okresie od 4 maja do nieustalonego dnia sierpnia 2010r. pełniąc funkcję Kierownika Wydziału (...), (...) i Drogownictwa w Urzędzie Gminy w A. nie dopełnił obowiązków służbowych podczas realizacji inwestycji „Budowa kanalizacji deszczowej, przebudowa sieci wodociągowej i przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w pasie drogi wojewódzkiej ul. (...) w miejscowości S., gmina A. na odcinku drogi od km (...) do km (...)” w ten sposób, że sprawując bezpośredni nadzór nad budową wyraził zgodę na odstąpienie od demontażu sieci wodociągowej wykonanej z rur azbestowo-cementowych na remontowanym odcinku drogi o długości 783 m, wybudowanie nowego odcinka metodą przecisku sterowanego oraz wymianę gruntu na całej długości drogi – nie ujęte w kosztorysie, a dalej nie powiadomił o tym Wójta Gminy i nie zlecił sporządzenia na tę okoliczność protokołu robót zamiennych i zaniechanych, co pozwoliłoby na dokonanie korekty kosztorysu inwestycji, a dalej po zakończeniu budowy i zgłoszeniu przez wykonawcę do odbioru kompletnego obiektu w zakresie prac określonych dokumentacją techniczną nie wyegzekwował w dniu 30 czerwca 2010r. pełnej dokumentacji określonej w § 10 umowy nr (...), a następnie w nieustalonym dniu sierpnia 2010r. zatwierdził pod względem merytorycznym fakturę VAT nr (...) z dnia 19 lipca 2010 roku na kwotę 1.206.339,16 zł wystawioną przez Zakład Usług (...) w G. D., która została opłacona w dniu 9 sierpnia 2010r. poświadczając nieprawdę, co do daty zatwierdzenia faktury, demontażu linii wodociągowej wykonanej z rur azbestowo-cementowych, w wyniku czego przesłany do Urzędu Marszałkowskiego w T. wniosek o dofinansowanie przedmiotowej inwestycji zawierający kosztorys powykonawczy, który nie odzwierciedlał faktycznie wykonanych robót stał się podstawą do zwrotu na rzecz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uprzednio przyznanej dotacji w kwocie 1.100.000,00 zł wraz z odsetkami działającą na szkodę Urzędu Gminy w A.

- tj. o czyn z art. 231 § 1 kk w zw. z art. 271 § 3 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

orzeka

1. oskarżonego W. J. uznaje za winnego tego, że w okresie od 4 maja 2010r. do nieustalonego dnia sierpnia 2010r. pełniąc funkcję Kierownika Wydziału (...), (...) i Drogownictwa w Urzędzie Gminy w A. nie dopełnił obowiązków służbowych podczas realizacji inwestycji „***Budowa kanalizacji deszczowej, przebudowa sieci wodociągowej i przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w pasie drogi wojewódzkiej ul. (...) w miejscowości S., gmina A. na odcinku drogi od km (...) do km(...)***” w ten sposób, że sprawując bezpośredni nadzór nad budową ***wyraził zgodę na*** odstąpienie od demontażu dotychczasowej sieci wodociągowej ***i w efekcie na*** wybudowanie nowego odcinka metodą przecisku sterowanego tj. na czynności nie ujęte w kosztorysie,

a następnie **nie** powiadomił o tym Wójta Gminy, **nie** zlecił sporządzenia na tę okoliczność protokołu robót zamiennych i zaniechanych, co pozwoliłoby na dokonanie korekty kosztorysu inwestycji, a dalej po zakończeniu budowy i zgłoszeniu przez wykonawcę do odbioru kompletnego obiektu w zakresie prac określonych dokumentacją techniczną **nie** wyegzekwował w dniu 30 czerwca 2010r. pełnej dokumentacji określonej w **§ 10 umowy nr (...)**, a następnie w nieustalonym dniu sierpnia 2010r. jako osoba uprawniona do wystawienia dokumentu zatwierdzającego fakturę VAT nr (...) wystawioną przez Zakład Usług (...) w G. D. na kwotę 1.206.339,16 zł **poświadczył w nim nieprawdę** co do okoliczności mających znaczenie prawne tj. że dokonał sprawdzenia pod względem merytorycznym wykonania prac według umowy jak wyżej **podczas gdy** prace te przeprowadzono w sposób niezgodny z pierwotnym pisemnym kontraktem, w wyniku czego przesłany do Urzędu Marszałkowskiego w T. wniosek o dofinansowanie przedmiotowej inwestycji zawierający kosztorys powykonawczy, który nie odzwierciedlał faktycznie wykonanych robót stał się podstawą do zwrotu na rzecz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uprzednio przyznanej dotacji – działając tym samym na szkodę **interesu publicznego** Urzędu Gminy w A. **tj. występku** z art. 231 § 1 kk w zw. z art. 271 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to **w myśl** art. 11 § 3 kk po zastosowaniu art. 231 § 1 kk oraz na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk w zw. z art. 67 § 1 kk warunkowo umarza postępowanie karne na okres próby wynoszący 2 (dwa) lata,

2. na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt 7 kk zobowiązuje oskarżonego do uiszczenia na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenia pieniężnego w kwocie 2.000 (dwa tysiące) złotych płatnego na konto: (...) Oddział (...),

3. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100,00 (sto) złotych tytułem opłaty sądowej i obciąża go pozostałymi kosztami sądowymi w kwocie 90 (dziewięćdziesięciu) złotych.

II K 43/15

UZASADNIENIE

W. J. to urzędnik Gminy A.. Na podstawie przepisów Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy w A. ustalono zakres obowiązków W. J. – pełniącego obowiązki Kierownika Wydziału (...), (...). Wyżej wymieniony zobowiązany został między innymi do realizowania uchwał Rady Gminy oraz do przygotowywania sprawozdań (informacji) z ich wykonania. W. J. zobowiązano również do sprawowania **bezpośredniego** nadzoru nad wypełnianiem obowiązków służbowych przez podległych mu pracowników wydziału.

dowód:

- zakres zadań, obowiązków i odpowiedzialności W. J. jak wyżej k. 391 – 393

Następnie na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy w A. zatwierdzonego zarządzeniem **nr (...)** Wójta Gminy z dnia 28 grudnia 2009 roku ustalono ponowny zakres obowiązków Pana W. J., któremu tym razem powierzono funkcję Kierownika Wydziału (...), (...) i Drogownictwa. Wyżej wymieniony zobowiązany został między innymi do realizowania uchwał Rady Gminy, do bezpośredniego nadzoru nad wypełnianiem obowiązków służbowych przez podległych mu pracowników wydziału. Zobowiązano go również do prowadzenia spraw z zakresu **drogownictwa** należących do kompetencji i właściwości Urzędu Gminy w A..

dowód:

- zakres zadań, odpowiedzialności i uprawnień k. 394 – 395

Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy nadany zarządzeniem Wójta z dnia 28 grudnia 2009 roku określał strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania Gminy. Zgodnie z **§ 24 ust 1** Regulaminu do podstawowych zadań Wydziału (...), (...) i Drogownictwa zwanego dalej (...) należało między innymi:

- współpraca z zarządem dróg wojewódzkich i powiatowych w zakresie dotyczącym utrzymania i modernizacji dróg i chodników przebiegających przez teren Gminy,

- planowanie i nadzór nad realizacją zadań w zakresie budowy i remontów wodociągów i kanalizacji.

Nadzór nad inwestycjami związanymi z wodociągami i kanalizacją należał do obowiązków służbowych G. K. – inspektora ds. gospodarki wodnej i kanalizacyjnej w (...). Sprawowanie **bezpośredniego** nadzoru nad wypełnianiem obowiązków służbowych przez pracowników przedmiotowego Wydziału należało do W. J. – kierownika (...).

dowód:

- protokół kontroli k. 24

- zakres zadań, obowiązków, odpowiedzialności i uprawnień G. K. k. 390 – 390v

Zarządzeniem **nr (...)** z dnia 19 sierpnia 2005 roku Wójt Gminy A. powołał czteroosobową komisję przetargową w celu przeprowadzenia procedury wyboru wykonawcy projektu **przebudowy drogi** przy ulicy (...) w S. z równoczesną przebudową sieci wodociągowej, energetycznej oraz budową kanalizacji deszczowej. Przewodniczącym przedmiotowej komisji został W. J.. Członkami – A. O., W. W. i K. U..

dowód:

- protokół kontroli Urzędu Gminy w A. k. 26

Postępowanie przetargowe jak wyżej wygrała Firma (...) z siedzibą w G. D.. Ogłoszenie o wyborze w/w oferty wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w okresie od 31 sierpnia do 12 września 2005 roku.

dowód:

- protokół kontroli k. 27

Zarządzeniem **nr (...)** z dnia 4 grudnia 2009 roku Wójt Gminy A. powołał komisję przetargową do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na:

„Budowę kanalizacji deszczowej, przebudowę sieci wodociągowej i przebudowę sieci kanalizacji sanitarnej w pasie **drogi wojewódzkiej** ulicy (...) w miejscowości S., gmina A. na odcinku od km 12 + 725 do km 13 + 340”.

W skład komisji przetargowej weszły następujące osoby:

- H. R. (przewodnicząca),

- E. W. (sekretarz),

- G. K. (członek komisji),

- W. J. (członek komisji).

dowód:

- protokół kontroli k. 29

Realizację przedmiotowego celu zaplanowano już w miesiącu maju 2005 roku. Wydano wówczas decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego o sygnaturze (...). W decyzji tej dotyczącej przebudowy sieci wodociągowej i energetycznej w S. postanowiono między innymi, że:

- **szczegółowy zakres prac winien wynikać z projektu budowlanego,**

- zakres prac do uściślenia w projekcie budowlanym.

dowód:

- decyzja z dnia 31.05.2005 roku k. 598

W dniu 5 lutego 2010 roku Urząd Gminy w A. zawarł umowę oznaczoną **nr (...)** na realizację inwestycji jak wyżej ze zwycięzcą przetargu tj. Zakładem Usług (...) w G. D.. Właścicielem firmy prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą jak wyżej był P. R..

dowód:

- umowa nr (...) k. 100 – 102

Przedmiotowa umowa dopuszczała akceptację korekt kontraktu ale wyłącznie w formie pisemnego aneksu i w ściśle określonych, enumeratywnie wymienionych sytuacjach.

dowód:

- § 19 umowy k. 102

Zgodnie z zawartą umową ustalono wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości **1.206.339,16 zł.**

dowód:

- § 4 umowy jak wyżej k. 100v

Po niezbędnych pomiarach geodezyjnych zasadnicze prace na budowie rozpoczęto w dniu **04.05.2010 roku.**

dowód:

- Dziennik budowy k. 612

Inspektorem nadzoru budowlanego ze strony inwestora był W. B..

dowód:

- Dziennik budowy k. 612 – 617

- zeznania świadka W. B. k. 1016 – 1016v, 170 – 171

Integralną częścią umowy nr (...) były zapisy tzw. kosztorysu ofertowego. Zgodnie z tymi dokumentami przedmiotem inwestycji miało być **między innymi** dokonanie demontażu starej sieci wodociągowej wykonanej z rur azbestowo – cementowych na ulicy (...) (783 metry) i ich utylizacja.

dowód:

- umowa jak wyżej k. 100

- kosztorys ofertowy k. 105 – 127

Po rozpoczęciu budowy W. B. i P. R. pozyskali informację, że przeznaczony do demontażu rurociąg w zdecydowanej większości zbudowany był z rur **PCV** nie zaś z rur azbestowo – cementowych **AC**. W ewidentny sposób potwierdziły to wykonane prace. Na dokonywanych odkrywkach widoczne były fragmenty rur PCV nie zaś AC. O zaistniałej sytuacji W. B. i P. R. powiadomili W. J..

dowód:

- zeznania świadka W. B. k. 1016 – 1016v, 889 – 890, 170v – 171, **750 – 751**

- zeznania świadka S. B. k. 1017 – 1017v, 196v – 197, 891

- zeznania świadka J. R. k. 1018v

- zeznania świadka P. R. k. 1056 – 1057v, 523 – 524, 677v – 678

W trakcie prac pojawił się również kolejny problem tj. konieczność wymiany gruntu na całej długości remontowanej drogi pod kanalizację deszczową. Pierwotny grunt przy realizacji inwestycji **metodą rozkopu** nie nadawał się do ponownego wbudowania. P. R. stwierdził, że koszty wymiany tego gruntu gdyby do niej doszło byłyby bardzo wysokie. Wycenił je na 200.000,00 zł (dwieście tysięcy). Tego rodzaju koszty nie były ujęte w kosztorysie, nie wynikały z ustaleń i warunków postępowania przetargowego.

dowód:

- zeznania świadka P. R. k. 1056v – 1057, 676 – 678

W. J. poinformował P. R., że zawarta umowa była umową ryczałtową i niezmienną. Poinformował go, że nie ma on prawa ubiegać się o wyższe wynagrodzenie. W. J. powiedział też, że na budowie są oszczędności ponieważ wykonawca nie będzie demontować wodociągu azbestowego, którego nie ma. P. R. oświadczył wówczas, że oszczędności z tytułu prac zaniechanych ujętych w projekcie nie pokryją nawet w połowie kosztów wymiany gruntu. J. odpowiedział, że P. R. ma pecha „bo to jest ryczałt”. Po tych słowach stosunki P. R. z W. J. były najgorsze jak można sobie było wyobrazić. P. R. publicznie wyrażał się, że ze złodziejami nie chce mieć nic do czynienia.

dowód:

- zeznania świadka P. R. k. 1056, 1057, 676 – 678

Konieczność wymiany gruntu przy zastosowaniu pierwotnej metody rozkopu była okolicznością tak istotną, iż W. B. dokonał stosownej adnotacji w dzienniku budowy. Zapis z dnia 12.05.2010 roku brzmiał:

„Stwierdzono konieczność wymiany gruntu co było **nie ujęte** w projekcie. Wystąpiłem do inwestora o wskazanie co dalej.”.

dowód:

- zapis dziennika budowy k. 612 in fine

- zeznania świadka W. B. k. 750v

O zaistniałym problemie dotyczącym konieczności wymiany gruntów W. J. poinformował osobiście Wójta Gminy A. O.. Według informacji przekazanych Wójtowi ziemia została wywieziona przez wykonawcę bez dodatkowych kosztów i problem został rozwiązany.

dowód:

- zeznania świadka A. O. k. 890, ujawnione jak na k. 1016

Wójt A. O. de facto nie posiadał jednak rzeczywistej wiedzy na temat **techniki wykonywanych robót**, ani na temat ich ilości i wartości.

dowód:

- zeznania świadka A. O. k. 539v w części środkowej

Z uwagi na fakt, że:

1. odstąpiono od demontażu sieci wodociągowej z powodu wbudowanych rur **PCV** nie zaś **AC**,
  2. zaistniała potrzeba wymiany gruntu pierwotnego na nowy,
  3. brak było zgody W. J. na pokrycie przez Urząd Gminy jako inwestora kosztów tej wymiany,
  4. wykonawca nie chciał się zgodzić na ponoszenie kosztów tej wymiany z własnej kieszeni
- zastosowano ostatecznie metodę przecisku sterowanego, zamiast tradycyjnej metody wykopu.

dowód:

- zeznania świadka P. R. k. 1056v – 1057

Metoda przecisku sterowanego dawała ten efekt, że nie trzeba było wykonywać wymiany ziemi. Stosując tę metodę P. R. i tak ponosił straty w stosunku do oszczędności wynikających z wartości prac zaniechanych. Były to jednak straty na poziomie 70 % nie zaś 200 – 300 % w wypadku wymiany ziemi o koszcie 200.000 zł.

dowód:

- zeznania świadka P. R. k. 1057

P. R. powiadomił o zastosowaniu metody przecisku sterowanego W. B.. W. B. wiedział o zaistniałej zmianie. Odbierał bowiem każdy węzeł. Przy odbiorach tych był również W. J..

dowód:

- zeznania świadka P. R. k. 1057

W. J. został również poinformowany o budowie tego wodociągu metodą przecisku sterowanego. Akceptował to. Nie wnosił żadnego sprzeciwu na piśmie.

dowód:

- zeznania świadka W. B. k. 750v

Decyzję o zmianie technologicznej metody wykopów otwartych na przecisk sterowany podjął P. R. wspólnie z W. B. i W. J.. Z ustaleń tych nie sporządzono żadnego dokumentu.

dowód:

- zeznania świadków W. B. k. 890 in principio

O tym, że metoda przecisku sterowanego została uzgodniona przez wykonawcę z Urzędem Gminy wiedział J. R.. Był to sposób na pozbycie się wszelkich kłopotów **wykraczających poza dokumentację projektową**.

dowód:

- zeznania świadka J. R. k. 172v ujawnione jak na k. 1019

W dniu 30 czerwca 2010 roku budowa została zakończona. J. R. zgłosił do odbioru kompletny obiekt **w zakresie prac określonych dokumentacją techniczną**.

dowód:

- zapis dziennika budowy k. 617 in fine

W dniu 19 lipca 2010 roku wykonawca wystawił fakturę za wykonaną pracę na kwotę 1.206.339,16 zł.

dowód:

- faktura VAT numer (...)/VII k. 544

Na przedmiotowej fakturze złożył adnotację Inspektor Nadzoru W. B. o treści następującej:

„Potwierdzam wykonanie robót na w/w kwotę”.

dowód:

- ibidem k. 544

W miesiącu sierpniu 2010 roku Urząd Gminy w A. reprezentowany przez **W. J.** – kierownika (...), skarbnika **M. B.** oraz **A. Ś.** – zastępcę Wójta wystawił dokument zatwierdzający fakturę VAT (...) do wypłaty. Płatność na kwotę 1.206.339,16 zł dotyczyła wypłaty należności za wykonanie prac wg. Umowy nr (...). Działając z upoważnienia Wójta Gminy A. W. J. własnoręcznym podpisem dokonał **sprawdzenia** pod względem merytorycznym wykonania prac według umowy jak wyżej. Po kontrasygnacie W. J. dokonano sprawdzenia faktury pod względem rachunkowym (księgowym) i zatwierdzono wypłatę.

dowód:

- dokument datowany na dzień 06.08.2010 roku w przedmiocie zatwierdzenia faktury VAT k. 545

Przedmiotowy dokument zatwierdzający przedstawiono do refundacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Sygnatura wniosku **(...).I. (...)-123/09**.

dowód:

- adnotacja na dokumencie k. 545

Wniosek w tym zakresie złożono w dniu 8 kwietnia 2011 roku do Departamentu **PR** Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...).

dowód:

- wniosek o płatność **k. 834 – 844** z prezentatą Urzędu Marszałkowskiego (Departament PR)

W dniu **07.08.2014 roku** Dyrektor Departamentu (...) O. (...) B. S. poświadczył za zgodność z oryginałem dla celów postępowania karnego udostępnienie kopii dokumentów stanowiących załącznik do wniosku **(...).I. (...)-123/09**. Wśród dokumentów złożonych do Urzędu Marszałkowskiego widnieje zatwierdzenie faktury VAT z podpisami W. J., Skarbnika M. B. i zastępcy Wójta A. Ś..

dowód:

- segregator koloru czerwonego z adnotacjami:

1. wniosek o płatność,
2. podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej,
3. Gmina A.,

4. Przebudowa stacji uzdatniania wody (...),

5. kopie,

6. I Segregator,

7. (...). I. (...) - 123/09

8. (...) - (...) - (...)

k. 111 segregatora (widok numeracji kart u dołu)

W załączonych dokumentach widnieje również dokument polecenia przelewu na kwotę **1.206.339,16 zł** na rachunek bankowy firmy (...).

dowód:

- tamże k. 112 (widok numeracji kart u dołu)

Wniosek Urzędu Gminy w A. został uwzględniony. Przyznano dotację na kwotę 1.100.000 zł. Po weryfikacji dokumentów Urząd Marszałkowski zażądał zwrotu dotacji wraz z odsetkami. Stwierdzono bowiem nierzetelność dokumentów w porównaniu ze stanem rzeczywistym.

dowód:

- pismo Urzędu Gminy w A. k. 1072 – 1072v

- pismo Urzędu Gminy w A. k. 1088

- komplet dokumentów Urzędu Marszałkowskiego w T. k. 1094 -1101

W okresie od 31 stycznia do 18 maja 2012 roku w Urzędzie Gminy w A. przeprowadzono kontrolę stanu realizacji przedmiotowej inwestycji przy ulicy (...) w S.. Kontrolę przeprowadziła **Delegatura NIK w B.**

dowód:

- protokół kontroli k. 459 – 541v, 23 – 99 wraz z załącznikami

W efekcie kontroli NIK stwierdzono między innymi następujące fakty:

1. poważne rozbieżności w ocenie długości wodociągu przeznaczonego pierwotnie do likwidacji. Różnice wystąpiły już na etapie porównania danych **projektowych** z danymi zawartymi w kosztorysie ofertowym – k. 32 in fine,

2. **świadomość** W. J., iż wodociąg wykonany został techniką przewiertu sterowanego niewymagającą wykonania wykopu ciągłego, a jedynie wykonania wykopów punktowych na złączach rur wodociągowych i na przyłączach - k. 48 in fine,

3. niezgodności pomiędzy kosztorysem ofertowym a kosztorysem powykonawczym sporządzonym na potrzeby rozliczenia środków pochodzących z (...)

dowód:

- k. 54 in fine

- **k. 106**

- **k. 119**

W dniu 27 czerwca 2012 roku Najwyższa Izba Kontroli sporządziła dokument o nazwie (...).

dowód:

- dokument jak wyżej k. 150 – 152

W dokumencie tym oceniono negatywnie realizację zadania inwestycyjnego objętego kontrolą. Zarzucono między innymi:

1. niewyegzekwowanie zgodnego z dokumentacją projektową i pozwoleniem na budowę wykonania robót budowlanych,
2. nienależyty nadzór inwestorski nad wykonaniem i odbiorem robót budowlanych,
3. sporządzenie nierzetelnego kosztorysu powykonawczego zawierającego nieodpowiadające stanowi faktycznemu dane dotyczące zakresu, ilości i wartości wykonanych robót.

dowód:

- ibidem k. 150 – 152

W efekcie w dniu 10 października 2012 roku Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w B. złożyła w Prokuraturze Rejonowej w Aleksandrowie Kujawskim zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez **W. J.** i inne osoby. Wyżej wymienionemu zarzucono niedopełnienie obowiązków (art. 231 §1 kk) i działania na szkodę interesu publicznego.

dowód:

- zawiadomienie jak wyżej k. 455 – 458

W dniu 23 sierpnia 2013 roku Oskarżyciel Publiczny (statio fisci – Prokuratura Rejonowa w Aleksandrowie Kujawskim) sporządził akt oskarżenia przeciwko **W. J.** w postępowaniu przygotowawczym Ds. 163/13.

dowód:

- akt oskarżenia wraz z uzasadnieniem k. 866 – 871

W dniu 08 marca 2013 roku **W. J.** w trakcie pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Złożył wyjaśnienia. Wynikało z nich, iż nie mógł zatwierdzić merytorycznie faktury w dniu 06 sierpnia 2010 roku, gdyż w okresie czasu od 2 do 14 sierpnia 2010 roku przebywał na urlopie. Wskazał natomiast, iż nie kwestionuje widniejącego na niej swojego podpisu, ponieważ mógł ją podpisać po powrocie z urlopu. Według niego datę 6 sierpnia 2010 roku na tym dokumencie wpisał ktoś inny ale nie wie on kto to mógł zrobić. Nie pamiętał on również okoliczności złożenia przez siebie owego podpisu ale w jego ocenie podpis ten został złożony przez niego dopiero po powrocie z urlopu a nie przed jego rozpoczęciem. Wskazał on ponadto, iż jest w posiadaniu kopii przedmiotowej faktury ale z podpisem Pani R. w pozycji „zatwierdzono pod względem merytorycznym”.

Po okazaniu karty 545 akt W. J. wyjaśniał, iż okazany mu dokument został sporządzony na potrzeby Urzędu Marszałkowskiego najprawdopodobniej aby zawrzeć klauzulę, iż przedmiotowy projekt jest finansowany z (...) na rzecz (...) O. (...). Natomiast posiadana przez niego kserokopia tego dokumentu nie posiada takiej klauzuli tylko jest tam inny zapis, a w rubryce dotyczącej sprawdzenia pod względem merytorycznym jest podpis Pani R.. Zobowiązał się on dostarczyć posiadany przez siebie egzemplarz tego dokumentu do akt sprawy.

W. J. wyjaśniał, iż w kierowanym przez niego wydziale fakturę wraz z opisem kopiowano przed przekazaniem jej do wydziału finansowego. Sporządzona kopia pozostawała w dokumentacji jego wydziału, natomiast oryginał był przekazywany do księgowości i tam on powinien się znajdować. Według niego dokument z podpisem Pani R. w rubryce zatwierdzam pod względem merytorycznym stanowił podstawę do zapłaty za roboty, natomiast **drugi dokument podpisany przez niego potrzebny był dla Urzędu Marszałkowskiego**. Stwierdził on także, iż na okazanym mu dokumencie pod jego podpisem znajduje się podpis G. K., co wskazuje, iż najprawdopodobniej to ta osoba sporządziła oba te dokumenty. Według W. J. najprawdopodobniej było tak, że G. K. nie wiedział, iż w owym dokumencie w rubryce „Nazwa operacji” powinna się znaleźć klauzula dotycząca finansowania tego projektu z (...) Funduszu (...) i dlatego zawarł on w tej rubryce standardowy opis, który nie odpowiadał wymogom Urzędu Marszałkowskiego. **Właśnie z tego powodu sporządzono drugi dokument, który on podpisał**. Zaznaczył on, iż data znajdująca się na tym dokumencie tj. 06.08.2010 została wpisana przez kogoś innego. **Według niego dokument znajdujący się na k. 545 akt sprawy prawdopodobnie został wysłany przez wydział promocji i pozyskiwania funduszy do Urzędu Marszałkowskiego**. Nie wie on jednak kto personalnie tego dokonał, gdyż pozyskaniem dotacji na tę inwestycję zajmował się właśnie wydział promocji i pozyskiwania funduszy. Wskazał on również, że nie sprawował bezpośredniego nadzoru nad budową, gdyż zajmował się tym G. K.. Oświadczył, że nie wyrażał zgody na odstępianie od demontażu sieci wykonanej z rur azbestowo – cementowych ani na zmianę technologii budowy sieci wodociągowej ani na wymianę gruntu. Nikt z nim nawet tego nie uzgadniał. Według niego zgodnie z zapisami umowy obowiązek taki ciążył na wykonawcy, który tego nie dopełnił. Stwierdził on również, iż ani Pan B., ani Pan R. nie uzgadniał z nim wymiany gruntu, a o odstępieniu od demontażu wodociągu z rur azbestowo – cementowych dowiedział się dopiero podczas przesłuchania przez pracownika NIK w 2012 roku. Wskazał on, iż na żadnym protokole nie potwierdził wykonania pełnego zakresu robót, gdyż to kierownik budowy złożył oświadczenie, że roboty zostały wykonane zgodnie z projektem i pozwoleniem na budowę.

W dniu 10 lipca 2013 roku podczas kolejnego przesłuchania oskarżony W. J. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Podtrzymał dotychczasowe wyjaśnienia i odmówił złożenia nowych. Odmówił on udzielania odpowiedzi na jakiegokolwiek pytania.

Podczas kolejnego przesłuchania w dniu 27 kwietnia 2015 roku oskarżony W. J. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu. Odmówił złożenia wyjaśnień. Podtrzymał dotychczasowe wyjaśnienia. Odmówił udzielania odpowiedzi na jakiegokolwiek pytania.

Mając na uwadze całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, iż wyjaśnienia oskarżonego W. J. częściowo były wiarygodne, częściowo zaś nie. W ocenie Sądu należało uznać je za **niewiarygodne** w części dotyczącej kwestionowania jego świadomości, a w konsekwencji i winy w odniesieniu do zmian dokonywanych w sposobie realizacji inwestycji i ich wpływu na treść wystawianych dokumentów. Przystępując do szczegółowych rozważań należałoby na wstępie zaakcentować, iż W. J. był bardzo doświadczonym urzędnikiem. Od wielu lat pełnił funkcje kierownicze w Urzędzie Gminy A.. W opisie tzw. **stanu faktycznego** niniejszego uzasadnienia przytoczono pełnione przez niego funkcje i zakresy powierzonych mu obowiązków. Wyeksponowano również zadania Wydziału (...), (...) i Drogownictwa (...), którym kierował W. J.. To właśnie ten wydział zajmował się planowaniem i nadzorem nad realizacją zadań w zakresie budowy i remontów wodociągów oraz kanalizacji. Od samego też początku inkryminowanych zdarzeń objętych aktem oskarżenia W. J. odgrywał bardzo istotną rolę w procesie przygotowawczym inwestycji w S.. Zarządzeniami Wójta Gminy A. wchodził w skład stosownych komisji przetargowych. Od przysłowiowej „podszewki” znał uwarunkowania wdrożenia i realizacji inwestycji w S.. Co więcej! Mieszkał w S.. Wydaje się więc, iż z punktu widzenia powierzonych mu obowiązków kierowniczych (nadzorczych) była to idealna osoba reprezentująca **Inwestora** do sprawowania bezpośredniej kontroli nad podległymi mu pracownikami realizującymi inwestycję w S.. Jak wynika z materiału dowodowego prace budowlano – drogowe ruszyły w dniu 4 maja 2010 roku. Dokumentował to wpis w dzienniku budowy. Oskarżony W. J. doskonale wiedział, iż zawarta umowa miała charakter ryczałtowy. Uczestnicząc aktywnie od samego początku w procedurach przetargowych oskarżony doskonale też zdawał sobie sprawę, iż szczegółowy zakres prac winien wynikać z projektu budowlanego (k. 598). To właśnie W. J. był przewodniczącym komisji, która wyłoniła projektanta – Biuro (...). Jak się później

okazało ten właśnie wybór zaciążył na sposobie realizacji całej inwestycji. Projekt sporządzony przez to biuro okazał się bowiem nieadekwatny do istniejących realiów. Późniejsze audyty Najwyższej Izby Kontroli jednoznacznie wskazywały na poważne rozbieżności w ocenie **długości** wodociągu przeznaczanego pierwotnie do likwidacji. Rozbieżności te wystąpiły już na etapie porównania danych projektowych z danymi zawartymi w kosztorysie ofertowym. Sąd Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim uznał za udowodniony fakt, iż **zarówno** dane biura (...) jak i dane stanowiące podstawę kosztorysu ofertowego były błędne. Bezpośrednie prace prowadzone na miejscu realizacji inwestycji wykazały bowiem w sposób nie budzący wątpliwości, iż zdecydowana większość wodociągu przeznaczanego pierwotnie do demontażu nie wykonana była z rur azbestowych **AC** lecz z rur **PCV**. Projekt przygotowany przez biuro (...) od samego początku był zatem wysoce wadliwy. Projekt ten w oczywisty sposób wpłynął na cały późniejszy proces inwestycyjny. Wielokrotnie i do znudzenia można powtarzać, iż zgodnie z rygorystycznymi zasadami uchwalonymi przez Urząd Gminy „szczegółowy zakres prac winien wynikać z projektu budowlanego” – k. 598.

W ocenie Sądu komisja przetargowa pod przewodnictwem W. J. nie zweryfikowała w sposób właściwy danych źródłowych, na podstawie których biuro (...) opracowało swój projekt. Skutki tych zaniedbań okazały się brzemiennie dla całej inwestycji. Na uwagę zasługuje fakt, iż tylko to biuro stanęło do przetargu i złożyło ofertę. Brak pluralizmu i możliwości porównania różnych ofert spowodował, że wybrano firmę (...) jako jedyne oferenta. Założenia na których oparto projekt tego biura okazały się niestety nieadekwatne do realiów geologicznych i tego co faktycznie znajdowało się pod ziemią przez dziesiątki lat. W tzw. „realu” okazało się, iż zidentyfikowany i wydobyty azbest przeznaczony do utylizacji wystąpił w minimalnej ilości w stosunku do danych projektowych. To był dopiero początek przysłowiowych „nieszczęć” na terenie realizacji przedmiotowej inwestycji. Sąd Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim uznał za udowodniony fakt, iż W. B. i P. R. (właściciel firmy wykonawczej) powiadomili W. J. o zaistniałej sytuacji związanej z demontażem starego wodociągu. W tym zakresie Sąd w pełni dał wiarę relacjom w/w osób. Zarówno W. B. jak i P. R. wielokrotnie i konsekwentnie na różnych etapach procesu karnego twierdzili, że powiadomili W. J. o zaistniałym problemie. W ocenie Sądu nie budziło to żadnej wątpliwości. W. B. pełnił bowiem funkcję inspektora nadzoru budowlanego ze strony **Investora**. Nad prawidłową realizacją całej inwestycji czuwał W. J. zgodnie z zakresem obowiązków i zadań Wydziału (...), (...) i Drogownictwa.

W ocenie Sądu absurdem byłoby twierdzenie, że W. B. zataił przed oskarżonym J. tak poważny problem ujawniony na budowie. Zresztą dalszy przebieg wydarzeń wykazał, iż problem „starego” wodociągu pozostawał w nierozzerwalnym związku z kolejnym problemem ujawnionym na budowie. Brak uprzednich, precyzyjnych danych geologicznych spowodował ujawnienie dopiero w trakcie prac konieczności wymiany gruntu na całej długości remontowanej drogi pod kanalizację deszczową. Pierwotny grunt przy realizacji inwestycji metodą **rozkopu** nie nadawałby się do ponownego wbudowania. P. R. zdecydowanie wówczas zaprotestował albowiem wymiany ziemi nie przewidywał kosztorys ofertowy oparty na projekcie biura (...). Każdy przedsiębiorca prowadzący zarobkową działalność gospodarczą ma doskonale rozeznanie jaki poziom poniesionych kosztów własnych gwarantuje mu godziwą marżę a w efekcie określony zysk netto. Gwałtowny wręcz emocjonalny protest wykonawcy wiązał się z oszacowaniem kosztów własnych związanych z wymianą ziemi na kwotę dwustu tysięcy złotych. Jak już sygnalizowano w stanie faktycznym niniejszego uzasadnienia problem ten był tak doniosły, iż W. B. umieścił stosowną informację w dzienniku budowy (k. 612 in fine, k. 750v). Absurdem byłoby też twierdzenie, iż W. B. i P. R. zataili ten fakt przed oskarżonym J.. W tym zakresie odwołanie się do zasad logiki i doświadczenia życiowego jest w pełni zasadne. Istnieje bowiem stuprocentowy dowód, który potwierdza świadomość oskarżonego J. co do przedmiotowego problemu. Są to zeznania Wójta A. O. z k. 890 (k. 1016) z których jednoznacznie wynika, iż oskarżony **osobiście** poinformował go o problemie dotyczącym wymiany ziemi. Co więcej! Wójtowi przekazano też ostateczną informację, iż ziemia została przez wykonawcę wymieniona bez dodatkowych kosztów i problem został rozwiązany. Te zeznania weryfikują w sposób pozytywny relacje świadków B. i R. co do świadomości oskarżonego odnośnie problemów występujących na budowie. To co wydarzyło się dalej układa się w logiczny, harmonijny ciąg wydarzeń. Po ostrym proteście P. R., który zaczął wątpić w ekonomiczny sens realizacji tej inwestycji z punktu widzenia relacji kosztów poniesionych przez jego firmę do spodziewanego zysku doszło do spotkania z W. J.. To spotkanie opisane przez P. R. w protokołach jak na k. 1056, 1057, 676 – 678 stało się zarzewiem ogromnej niechęci wykonawcy do oskarżonego. W. J. bezceremonialnie oświadczył bowiem, że R. ma pecha, że to jest ryczałt i za wymianę ziemi nie dostanie dodatkowych pieniędzy. W

ocenie Sądu I Instancji ta rozmowa miała ogromne znaczenie dowodowe jeszcze z jednego powodu. Według relacji P. R. oskarżony uzasadnił odmowę jeszcze jednym, niezwykle istotnym argumentem. Stwierdził mianowicie, że na budowie są oszczędności, ponieważ P. R. nie będzie demontować wodociągu azbestowego którego nie ma. W ocenie Sądu I Instancji zeznania świadka P. R. w pełni zasługiwały na wiarę. Relacja Wójta A. O. w powiązaniu z zeznaniami W. B. i P. R. w powiązaniu z zapisem w dzienniku budowy oraz w powiązaniu z zasadami logicznego rozumowania prowadzi do **niepodważalnego** wniosku, iż oskarżony doskonale wiedział o wszystkich problemach przy realizacji inwestycji w S.. Całość dopełniają zeznania świadka J. R. (k. 1018v).

W. J. był zatem pracownikiem, który:

1. działał z upoważnienia Wójta – o czym świadczy treść i prezentata używanej przez niego pieczętki k. 545,
2. kierował (...) tj. wydziałem odpowiedzialnym za bezpośredni nadzór nad realizacją zadań w zakresie budowy (remontów) wodociągów i kanalizacji,
3. był bezpośrednim zwierzchnikiem G. K. (k. 390 – 390v),
4. powziął wiadomość o oszczędnościach na budowie (azbest) i przemilczał ten fakt zatwierdzając następnie dokumenty formalnie zatajające przedmiotowe okoliczności pod względem prawnym.

Wszystko co działo się później po odmowie W. J. dotyczącej finansowej renegotjacji kontraktu z P. R. było konsekwencją frustracji wykonawcy i jego poczucia pokrzywdzenia. P. R. przekonywał bowiem oskarżonego, iż oszczędności z tytułu prac zaniechanych są nieadekwatne do kosztów wymiany ziemi (200.000 zł). W. J. pozostał nieugięty.

W ocenie Sądu motyw działania oskarżonego był oczywisty. W. J. obawiał się reakcji Wójta. To oskarżony bowiem przewodniczył komisji przetargowej dokonującej wyboru biura projektowego. To ten właśnie projekt zawierał dane nieadekwatne do rzeczywistości. Komisja przetargowa pod przewodnictwem oskarżonego nie zweryfikowała poprawności i trafności tych danych źródłowych. Nie ulega żadnej wątpliwości, iż W. J. wiedział o daleko idących **odstępstwach** przy realizacji inwestycji w S. w stosunku do projektu. Wiedział o braku potrzeby demontażu wodociągu azbestowego, albowiem poza niewielkimi wyjątkami azbestu tam po prostu nie było. Wiarygodne informacje w tym zakresie przekazywał uprzednio W. B. i P. R. świadek S. B. (k. 1017 – 1017v, 196v – 197, 891). Wiedza S. B. w tym zakresie została w pełni potwierdzona w trakcie odkrywek na tzw. przyłęczach.

Nie ulega też żadnej wątpliwości, iż W. J. wiedział również o konieczności wymiany ziemi. Wszystko to stanowiło w ocenie Sądu bardzo **istotne odstępstwa** od kosztorysu ofertowego powstałego na bazie projektu biura (...). Jako bardzo doświadczony pracownik samorządowy zajmujący przez wiele lat eksponowane stanowiska kierownicze oskarżony bezspornie zdawał sobie sprawę, iż cała dokumentacja powykonawcza będzie różnić się od projektowej (ofertowej) i to w stopniu znacznym. Prawdziwa dokumentacja powykonawcza tj. zgodna z realiami byłaby sprzeczna z warunkami kontraktu spisanyymi w umowie nr (...) (k. 100 – 102). W ocenie Sądu W. J. obawiał się konsekwencji ewentualnego aneksu i niewygodnych pytań o przyczyny takiego stanu rzeczy. Rodzi się bowiem zasadna sugestia, iż poważne zmiany w strukturze finansowej kontraktu mogłyby wpłynąć negatywnie na dofinansowanie inwestycji ze środków unijnych. Odmowa W. J. **zainicjowania** procedury renegotjacji kontraktu przez Wójta doprowadziła do swoistej wściekłości P. R.. Wykonawca nie chciał bowiem ponosić kosztów wymiany ziemi, których nie uwzględniał ani projekt, ani kosztorys ofertowy, ani umowa. Wykonawca był tak sfrustrowany, iż oświadczył, że „ze złodziejami pracować nie będzie”.

Realizując zalecenia Sądu Odwoławczego Sąd I Instancji próbował ustalić w sposób obiektywny relację pomiędzy sumą oszczędności z tytułu prac zaniechanych a kosztami wymiany ziemi. W ocenie Sądu I Instancji nie da się tego uczynić, gdyż brak w tym zakresie dokumentacji źródłowej. Zasady doświadczenia życiowego i logika wydarzeń podpowiadają jednak, iż ekonomiczne oceny dokonane przez P. R. były trafne i rzetelne. Nic bowiem tak nie oddziałuje na wyobraźnię przedsiębiorcy jak rachunek ekonomiczny tj. rachunek zysków i strat (kosztów). To dlatego P. R. był tak

sfrustrowany i wręcz wściekły, gdy W. J. odmówił zainicjowania procedury korekty wysokości wynagrodzenia. To nie P. R. ponosił bowiem winę za nieścisłości i błędy projektowe (ofertowe). Zawiódł cały aparat decyzyjny Gminy A. tj. ludzie upoważnieni do zaplanowania i realizacji tej inwestycji. Nietrudno wyobrazić sobie co czuł P. R., gdy usłyszał następujące słowa: „ma Pan pecha”. W zaistniałej sytuacji P. R. podjął decyzję o zmianie metody pracy. Porzucając tradycyjną metodę wykopu wykonawca zastosował metodę przecisku sterowanego. Jak zeznał P. R. metoda ta zmniejszyła jego straty w stosunku do ich pierwotnego poziomu (200.000 zł) gdyby został zmuszony do wymiany ziemi. P. R. niezwłocznie powiadomił W. B. o zmianie metody. W. B. przesłuchany na tę okoliczności potwierdził przedmiotowy fakt. Równocześnie zgodnie z relacją W. B. (k. 750v) o tej okoliczności poinformowany został również **W. J.** Oskarżony akceptował to i nie wnosił zastrzeżeń. W ocenie Sądu I Instancji zeznania P. R. oraz W. B. również i w tym aspekcie zasługiwały na wiarę. Nielogicznym absurdem byłoby twierdzenie, że oskarżony nic o tym nie wiedział. W. J. bywał na budowie. Poza tym mieszkał w S.. Założenie, że nie widział **stosowania** krańcowo odmienną metody przecisku sterowanego w stosunku do metody wykopów jest tak naiwne, że trudno to nawet komentować bez mimowolnego uśmiechu. Skoro oskarżony niczego nie widział, o niczym nie wiedział i o niczym nie słyszał w zakresie stosowania przecisku sterowanego to bez problemu zapewne wskaże lokalizację miejsc nawiezienia nowej ziemi. Bez problemu też wskaże zapewne w ewentualnej apelacji ile przyczep ziemi i o jakim tonażu przywieziono do S. w celu jej wymiany. Reasumując! Sąd I Instancji uznał za udowodniony następujący, powiązany ze sobą związkiem logicznym (przyczynowo – skutkowym) zespół faktów:

Po pierwsze

W. J. wiedział o tym, iż demontaż starego wodociągu jakoby azbestowego przewidziany w projekcie i kosztorysie ofertowym nie będzie miał miejsca.

Po drugie

W. J. wiedział, o tym że zgodnie z pierwotną dokumentacją nie przewidywano wymiany ziemi, zaś konieczność taka pojawiła się już w trakcie prac wskutek braku rzetelnych badań geologicznych podłoża.

Po trzecie

W. J. wiedział o tym, że zastosowano metodę przecisku sterowanego, która eliminowała wszystkie napotkane problemy. Metoda ta nie wynikała jednak z pierwotnej dokumentacji i nie została skosztorysowana.

Po czwarte

Głównym celem działania W. J. było osiągnięcie zakładanego, pierwotnego założenia w postaci realizacji inwestycji za kwotę określoną ryczałtowo zgodnie z umową. Działając według zasady „**cel uświęca środki**”.

W. J. bagatelizował dokumenty w aspekcie ich rzetelności i merytorycznej zawartości. Niezależnie od faktu, że inwestycja rzeczywiście została zrealizowana i służy do dziś mieszkańcom S. wniesiono akt oskarżenia z powodu ewidentnego naruszenia „po drodze” norm prawa karnego. Warto w tym momencie zwrócić uwagę na fakt, iż akt oskarżenia w sprawie **Ds. 163/13** zawierał kilka istotnych błędów technicznych, opisowych i kwalifikacyjnych. Na część z nich słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy we Włocławku w kontekście skutków zasady reformationis in plus. Oto najistotniejsze uchybienia **a/o**

1. oskarżonemu W. J. **nie zarzucono** w aspekcie opisu znamion ustawowych działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, a mimo to zastosowano w stosunku do niego kwalifikację prawną tzw. **typu kwalifikowanego** przez to właśnie znamię.

2. Oskarżonemu W. J. zarzucono z kolei to, iż wyraził on zgodę na odstąpienie od demontażu wodociągu zbudowanego z rur azbestowych. Opis tego zarzutu był niezgodny z zasadami logiki. Nie sposób bowiem logicznie zarzucać akceptacji **odstąpienia** od demontażu czegoś co nie istniało. Sąd I Instancji doskonale rozumiał o co chodziło Oskarżycielowi Publicznemu. Tyle, że zapis przyjęty w akcie oskarżenia okazał się niefortunny, nieprzemyślany i w

efekcie nielogiczny. Sąd I Instancji naprawił ten błąd poprzez odpowiednią korektę opisu czynu w sentencji wyroku ogłoszonego w przedmiotowej sprawie w dniu 15.03.2016 roku. Korekta ta nie naruszała granic aktu oskarżenia oraz zasady *reformationis in peius*.

3. Wysoce nieprecyzyjny był również ten fragment opisu sentencji aktu oskarżenia w którym zarzucono oskarżonemu zatwierdzenie faktury VAT odzwierciedlającej nieprawdę. Wadliwość tego zapisu polegała na jego niepełności i wrażeniu jakoby oskarżony dokonywał adnotacji zatwierdzających bezpośrednio na tej fakturze. Dopiero lektura uzasadnienia aktu oskarżenia wyjaśniała o co tak naprawdę chodziło Oskarżycielowi Publicznemu. Owo zatwierdzenie faktury wiązało się bowiem w aspekcie technicznym z podpisaniem dokumentu jak na **k. 545** poprzez użycie formuły „**sprawdzono pod względem merytorycznym**”. Poprzedni skład Sądu podobnie jak obecny identycznie rozumował, iż chodzi o zatwierdzenie faktury za pośrednictwem dokumentu z karty 545, jak wyżej, nie zaś o samą fakturę. Wynika to jednoznacznie z pisemnych motywów wyroku sporządzonych przez tenże Sąd. Ówczesny skład Sądu w sposób trafny analizował relacje pomiędzy samą fakturą a dokumentem ją zatwierdzającym. Tyle tylko, że skazując oskarżonego za fragment realnego zbiegu przestępstw z art. 271 §1 kk tenże Sąd nie doprecyzował „skrótowego” i niepełnego opisu czynu wynikającego z sentencji aktu oskarżenia. Mankament ten naprawił obecny skład Sądu. Absolutnie nie było to wyjście poza granice aktu oskarżenia, ani też naruszenie zasady *reormationis in peius* albowiem dokument z k. 545 był przedmiotem pierwotnych rozważań Prokuratora (uzasadnienie a/o), Sądu I Instancji (uzasadnienie wyroku) i Sądu Odwoławczego. W ocenie Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim orzekającego w aktualnym procesie II K 43/15 nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż W. J. był jedną z trzech uprawnionych osób do wystawienia dokumentu z k. 545. Taka była bowiem wewnętrzna procedura administracyjna w Urzędzie Gminy, iż fakturę zatwierdzało się poprzez wystawienie odrębnego dokumentu. Z szaty graficznej tegoż dokumentu jednoznacznie wynika, iż drukowano go ze specjalnego programu (systemu). Wymagano przy tym kontrasygnaty trzech osób i to w trzech różnych płaszczyznach:

- 1) zatwierdzenie pod względem merytorycznym (z upoważnienia Wójta W. J.),
- 2) zatwierdzenie pod względem rachunkowym (księgowym),
- 3) zatwierdzenie wypłaty.

Sąd I Instancji poddał ten dokument wnikliwej analizie. Dokument ewidentnie odsyła do projektu, kosztorysu ofertowego, umowy – a więc do wszystkich tych dokumentów źródłowych, które *lege artis* powinny być podstawą oceny zakresu wykonanych prac i ich wynagrodzenia. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż oskarżony jako osoba upoważniona do wystawienia dokumentu zatwierdzającego fakturę VAT (...) poświadczyla nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne, iż prace wykonano zgodnie z pierwotnymi dokumentami źródłowymi. Było to oczywiste kłamstwo.

W ocenie Sądu akt oskarżenia zawierał jeszcze jeden mankament. Przyjęto w nim, iż zatwierdzenie faktury VAT nastąpiło przez oskarżonego w dniu **6 sierpnia 2010 roku**. Sąd I Instancji dokonał korekty tej daty na formułę **nieustalonego dnia sierpnia 2010 roku**. Oskarżonego nie było bowiem w pracy w tym dniu, jak sam przyznał. Formalne złożenie przezeń podpisu nastąpiło zatem innego dnia niż data 6 sierpnia 2010 roku. W ocenie Sądu Rejonowego oskarżony W. J. działaniem swym bezspornie wyczerpał zarówno znamiona artykułu 231 §1 kk jak i artykułu 271 kk w typie uprzywilejowanym. Oskarżony zaniechał powiadomienia Wójta o tak istotnych zmianach, które zaistniały na budowie. Nie wyegzekwował prawidłowej i rzetelnej dokumentacji powykonawczej. Wręcz odwrotnie! Poświadczyl, że prace wykonano zgodnie z umową, kosztorysem ofertowym i projektem co było nieprawdą.

Na tym etapie pisemnych motywów Sąd Rejonowy wyraża wolę zasygnalizowania, iż nie do końca aprobuje rozważania Sądu Okręgowego we Włocławku co do oceny skutków **§ 19** umowy z dnia **05.02.2010 roku** w kontekście sytuacji prawnej oskarżonego J.. Faktem jest, iż W. J. rzeczywiście nie posiadał kompetencji do renegotjacji kontraktu z P. R.. Brak po stronie oskarżonego uprawnień do podpisania aneksu w rozumieniu **§ 19** nie stanął jednak na przeszkodzie do faktycznego dokonania wielu istotnych zmian, o których Wójt Gminy po prostu nie wiedział. De facto i de iure wszyscy uczestnicy procesu inwestycyjnego złamali zapisy **§ 19** umowy. Nie wyłączając oczywiście W. J.. Oskarżony zataił

przed Wójtem ten fakt. Zatwierdzając zaś fakturę pod względem merytorycznym upewnił kierownika tej jednostki samorządu terytorialnego, iż prace wykonano lege artis tj. zgodnie z zakresem umocowań dokumentowych. W tych warunkach odwołanie się przez Sąd Okręgowy we Włocławku do zapisów § 19 umowy w kontekście uprawnień i sytuacji prawnej W. J. nie było zasadne. Problem polega bowiem na tym, że nikt a zwłaszcza W. J. nie przejmował się jakimiś aneksami. P. R. chciał bowiem skończyć przedmiotowe prace bez ponoszenia kosztów wymiany ziemi. Oskarżony J. dążył zaś do osiągnięcia konkretnego skutku w cenie wynikającej z uzgodnionego ryczałtu. To co się działo „po drodze” było dla niego bez znaczenia. Wszystko w myśl cytowanej już zasady:

„cel uświęca środki”.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, iż dokument z k. 545 był niezwykle ważnym elementem składowym dokumentacji przesłanej do Urzędu Marszałkowskiego w T. w celu pozyskania dotacji. Dokument z k. 545 widnieje nie tylko w aktach głównych ale i w czerwonym segregatorze dokumentów przesłanych do T.. Ten fakt potwierdził w swych wyjaśnieniach nawet sam oskarżony W. J.. Wyjaśnił on to co już wcześniej sygnalizowano, iż dokument z k. 545 został sporządzony na potrzeby Urzędu Marszałkowskiego. Ten dokument oskarżony podpisał i został on przesłany do T.. Drugi tego typu „bliźniaczy” dokument podpisany przez H. R. był zdaniem oskarżonego podstawą do zapłaty za roboty. W ocenie Sądu tak właśnie było jak wyjaśnił oskarżony J.. Dokument podpisany przez H. R. nie interesował Sądu I Instancji. Był to bowiem dokument na użytek wewnętrzny. Nie został ponadto zatwierdzony przez dział księgowości i skarbnika. Z punktu widzenia dotacji znaczenie prawne miał tylko kompletny dokument z k. 545 i oskarżony J. doskonale o tym wiedział. Jak wiadomo Urząd Marszałkowski wsparcie wycofał i zażądał zwrotu dotacji wraz z odsetkami w kwocie 400,00 zł (czterysta). Podstawą tych żądań były nieprawidłowości związane z nierzetelnością dokumentową. Urząd Gminy przedmiotową dotację stracił. Jak wynika jednak z dokumentów pozyskanych przez Sąd w końcowym stadium procesu po okresie karencji dotacje zostały ponownie uruchomione. Pieniądze ze wsparcia unijnego przeznaczono na realizację kolejnych przedsięwzięć w ramach przyznanej puli. **Pula została pobrana, wyczerpana i wydatkowana.** Generalnie zatem działanie oskarżonego stanowiło ewidentne naruszenie interesu publicznego w rozumieniu art. 231 § 1 kk. Nie było to jednak działanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w rozumieniu art. 231 § 2 kk art. 271 § 3 kk. Nawet gdyby założyć, że oskarżony rzeczywiście działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (na rzecz P. R.) to i tak przesądzenie jego winy w tym zakresie nie byłoby możliwe z powodu zasady reformationis in peius (brak znamienia kwalifikującego w opisie zarzutu prokuratorskiego, nieadekwatna kwalifikacja prawna, powielenie błędu w pierwotnym wyroku i apelacja wyłącznie na korzyść). Z tych wszystkich względów Sąd Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim ogłosił w dniu 15 lutego 2016 roku wyrok następującej treści:

4. oskarżonego W. J. uznaje za winnego tego, że w okresie od 4 maja 2010r. do nieustalonego dnia sierpnia 2010r. pełniąc funkcję Kierownika Wydziału (...), (...) i Drogownictwa w Urzędzie Gminy w A. nie dopełnił obowiązków służbowych podczas realizacji inwestycji „**Budowa kanalizacji deszczowej, przebudowa sieci wodociągowej i przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w pasie drogi wojewódzkiej ul. (...) w miejscowości S., gmina A. na odcinku drogi od km 12+725 do km 13+340**” w ten sposób, że sprawując bezpośredni nadzór nad budową **wyraził zgodę na** odstępnie od demontażu dotychczasowej sieci wodociągowej **i w efekcie na** wybudowanie nowego odcinka metodą przecisku sterowanego tj. na czynności nie ujęte w kosztorysie, a następnie **nie** powiadomił o tym Wójta Gminy, **nie** zlecił sporządzenia na tę okoliczność protokołu robót zamiennych i zaniechanych, co pozwoliłoby na dokonanie korekty kosztorysu inwestycji, a dalej po zakończeniu budowy i zgłoszeniu przez wykonawcę do odbioru kompletnego obiektu w zakresie prac określonych dokumentacją techniczną **nie** wyegzekwował w dniu 30 czerwca 2010r. pełnej dokumentacji określonej w **§ 10 umowy nr (...)**, a następnie w nieustalonym dniu sierpnia 2010r. jako osoba uprawniona do wystawienia dokumentu zatwierdzającego fakturę VAT nr (...) wystawioną przez Zakład Usług (...) w G. D. na kwotę 1.206.339,16 zł **poświadczył w nim nieprawdę** co do okoliczności mających znaczenie prawne tj. że dokonał sprawdzenia pod względem merytorycznym wykonania prac według umowy jak wyżej **podczas gdy** prace te przeprowadzono w sposób niezgodny z pierwotnym pisemnym kontraktem, w wyniku czego przesłany do Urzędu Marszałkowskiego w T. wniosek o dofinansowanie przedmiotowej inwestycji zawierający kosztorys powykonawczy, który nie odzwierciedlał faktycznie wykonanych robót stał się

podstawą do zwrotu na rzecz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uprzednio przyznanej dotacji – działając tym samym na szkodę **interesu publicznego** Urzędu Gminy w A. **tj. występku** z art. 231 § 1 kk w zw. z art. 271 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to **w myśl** art. 11 § 3 kk po zastosowaniu art. 231 § 1 kk oraz na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk w zw. z art. 67 § 1 kk warunkowo umarza postępowanie karne na okres próby wynoszący 2 (dwa) lata,

5. na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt 7 kk zobowiązuje oskarżonego do uiszczenia na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenia pieniężnego w kwocie 2.000 (dwa tysiące) złotych płatnego na konto: (...) Oddział (...),

6. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100,00 (sto) złotych tytułem opłaty sądowej i obciąża go pozostałymi kosztami sądowymi w kwocie 90 (dziewięćdziesięciu) złotych.

W ocenie Sądu zastosowanie wobec oskarżonego dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania karnego było zasadne i racjonalne. Okazało się bowiem, iż stopień szkodliwości społecznej tych czynów popełnionych w typie podstawowym i uprzywilejowanym był wypadkową nie tylko działań samego oskarżonego ale i kilku innych osób. Innymi słowy możnaby rzec, iż „wina” za to co się wydarzyło w S. rozkładała się na kilka osób. W ocenie Sądu nie sposób pominąć też faktu, że oskarżony W. J. to osoba niekarana. Przez wiele lat oskarżony świadczył swą pracę dla dobra społeczności lokalnej. Wyrok skazujący dla urzędnika to widmo utraty pracy i niemożności zaspokojenia potrzeb finansowych rodziny. Oskarżony ewidentnie przekroczył granice prawa karnego, jednakże ten błąd nie powinien eliminować go z rynku pracy oraz z kręgu osób niekaranych. Oskarżony musi jednak zdawać sobie sprawę, że popełnił przestępstwo. W celu zapewnienia optymalnego stopnia represji karnej w aspekcie jej adekwatności Sąd orzekł świadczenie pieniężne w wysokości 2.000 zł. Wysokość świadczenia jest w pełni adekwatna do możliwości sprawcy i jego stopnia zamożności.

Na koniec niniejszych rozważań dwie uwagi o charakterze technicznym:

1. Niektóre osoby zeznające w charakterze świadków w aktualnym procesie zasiadają na ławie oskarżenia w równoległym procesie. Wszystkie te osoby pouczono w aktualnym postępowaniu o prawie odmowy złożenia zeznań. Wszystkie te osoby oświadczyły, iż nie chcą korzystać z tego prawa i wyraziły wolę złożenia zeznań. Tak też się stało.
2. Sędziowie referenci dwóch równoległych procesów jak wyżej korzystają z tego samego zestawu załączników i segregatorów z dokumentami. Aktualny proces **II K 43/15** zakończył się jako pierwszy.

Wobec powyższego nie ma możliwości trwałego przesłania do Sądu Okręgowego kompletu załączników, z których przeprowadzono dowody zapisami protokolarnymi w postępowaniu **II K 43/15**. W wypadku wniesienia apelacji w niniejszej sprawie załączniki zostaną niezwłocznie udostępnione po zażądaniu ich w razie potrzeby przez Sąd Odwoławczy.

W orzeczeniu końcowym zasądzono też stosowne opłaty i obciążono oskarżonego kosztami procesu w wysokości 90 złotych.